

Domme og afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fra februar 2012

G. mod Frankrig (dom af 23. februar 2012). Klager var svært psykisk syg, men afsonede i et almindeligt fængsel efter at have forårsaget skade på et psykiatrisk hospital. I fængslet satte han ild til sin celle, hvilket forårsagede døden for den indsatte, han delte cellen med. Klager blev herefter med jævne mellemrum i en periode på fire år placeret på forskellige institutioner, enten som konsekvens af aggressiv opførsel eller som følge af behov for intensiveret behandling. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at behandlingen af klager var i strid med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur*) på grund af de meget omskiftelige forhold, som klager havde været udsat for. Menneskerettighedsdomstolen fremhævede, at klagers psykiske tilstand krævede en mere kvalificeret behandling end den, han havde fået på de forskellige institutioner, at miljøet på de sikrede institutioner havde været for dårlige og fængselslignende, samt at der var blevet flyttet for meget rundt på klager over en lang periode med den konsekvens, at han ikke havde fået det fulde udbytte af sin behandling.

Hirsi Jamaa m.fl. mod Italien (dom af 23. februar 2012). Klagerne var eritreiske og somaliske statsborgere på flugt via Libyen. De blev i internationalt farvand taget op af et italiensk militærskib og straks sejlet tilbage til havnen i Tripoli i Libyen. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at de italienske myndigheder havde taget klagerne ombord på et italiensk skib og behandlet dem på en sådan måde, så klagerne havde været under italiensk jurisdiktion efter EMRK artikel 1 (*pligt til at overholde menneskerettighederne*). Domstolen fandt herefter, at der havde været tale om en kollektiv udvisning i strid med EMRK, Tillægsprotokol 4, artikel 4 (*forbud mod kollektiv udvisning af udlændinge*), da klagerne blev sendt direkte tilbage til Libyen, uden at hver enkelt sag var blevet vurderet af myndighederne. Endvidere fandt Domstolen, at der var sket krænkelse af EMRK artikel 13 (*adgang til effektive retsmidler*) sammenholdt med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur*) og EMRK, Tillægsprotokol 4, artikel 4, da klagerne ikke var blevet givet mulighed for at klage over udvisningsafgørelsen.

D.D. mod Litauen (dom af 14. februar 2012). Klager var diagnosticeret med skizofreni og blev i 2000 frataget sin juridiske handleevne. På værgens anmodning blev klager anbragt i beskyttet bolig uden mulighed for prøvelse foranlediget af andre end værgen selv. Domstolen fandt, at klager under disse særlige omstændigheder ikke var repræsenteret på tilfredsstillende vis efter EMRK artikel 6, stk. 1 (*ret til retfærdig rettergang*) ved sin advokat, som også var værgens, henset til klagerens og værgens modsatrettede interesser. Klager og værgen havde et anspændt forhold. Domstolen fandt dog ikke frihedsberøvelsen i strid med EMRK, artikel 5, stk. 1, litra e (*ret til frihed og sikkerhed*), idet frihedsberøvelsen – uanset klagers modvilje og manglende adgang til domstolsprøvelse – var nødvendig. Domstolen fandt derimod, at der var sket krænkelse af EMRK artikel 5, stk. 4 (*ret til at prøve frihedsberøvelse*), fordi klager ikke havde haft mulighed for at få prøvet sin anbringelse efter egen anmodning, men skulle gøre dette gennem den værge, som havde besluttet frihedsberøvelsen.

Tripou mod Rumænien (afgørelse af 2. februar 2012). Klager, der var varetægtsfængslet, blev afskediget fra sit arbejde med henvisning til en bestemmelse i arbejdsmarkedsløvgivningen, hvorefter der kunne ske afskedigelse, når en medarbejder havde været varetægtsfængslet i mere end 60 dage. Domstolen bemærkede, at man ved brugen af reglen ikke forholdt sig til varetægtsfængslingens årsag, men at reglen udelukkende havde til formål at beskytte arbejdsgiveren imod sine ansattes længerevarende fravær fra arbejdspladsen. Reglen gav ikke klager en ret til at genindtræde i sin stilling, hvis han skulle blive frikendt efter endt retssag. Arbejdsgiveren havde således ikke pligt til at reagere på udfaldet af straffesagen. Da hverken afskedigelsen eller den efterfølgende straffesag mod klageren i øvrigt bar præg af en forudindtaget holdning til klagers skyld, fandt Domstolen, at uskyldsformodningen ikke var tilsidesat, og at sagen var åbenbart grundløs i forhold til EMRK artikel 6 (*ret til retfærdig rettergang*).

Vou Hannover mod Tyskland (no. 2) (dom af 7. februar 2012). Klagerne var Caroline von Hannover, datter af Prins Rainier III af Monaco, og hendes mand. Pressen havde taget billeder af parret under en privat ferie og bragt dem i bladene uden parrets samtykke. Klagerne mente, at de nationale domstole, ved kun at nedlægge forbud mod brugen af nogle af billederne, havde forsømt deres positive forpligtelse efter EMRK artikel 8 (*ret til respekt for privatliv*). Domstolen lagde vægt på, at billedet, selvom det var taget af klager under en familieferie, illustrerede en artikel, som ydede et bidrag til en debat af generel interesse. Omstændighederne, under hvilke fotografierne i artiklen var blevet taget, fandtes ikke at være chikanøse. Domstolen bemærkede, at de tyske domstole havde lagt sig op ad Domstolens praksis på området og fandt, at der ikke var sket krænkelse af klagers rettigheder efter EMRK artikel 8.

I.M. mod Frankrig (dom af 2. februar 2012). Klager, der var sudanesiske statsborger, var indrejst i Frankrig på et falsk visum og havde angiveligt forsøgt at indgive ansøgning om asyl. Han blev herefter idømt 1 måneds fængsel for ulovlig indrejse og dokumentfalsk. Klager indgav få dage efter domfældelsen ansøgning om asyl. Ansøgningen blev behandlet i en 'åbenbart grundløs-procedure' med et afslag. Klagesagen – som førte til, at klager fik asyl – havde ikke opsættende virkning. Domstolen fastslog, at en "åbenbart grundløs-procedure", som var brugt i mange europæiske lande, kunne gøre det lettere at behandle klart ubegrundede ansøgninger. Domstolen fandt dog, at klager ikke havde haft adgang til en grundig behandling af sin førstegangsansøgning om asyl med opsættende virkning under klagesagens behandling, hvorfor kun Domstolens beslutning efter Procesreglementets artikel 39 reelt forhindrede, at asylansøgeren blev refouleret før klageinstansen havde mulighed for at konstatere, at der var grundlag for at give asyl. Domstolen fandt endvidere, at selvom Domstolen anerkender, at der kan behov for særligt hurtig behandling af ansøgninger, som er åbenbart grundløse, så bør det sikres, at procedures hurtighed ikke influerer negativt på asylansøgerens adgang til et effektivt retsmiddel efter EMRK artikel 13 (*adgang til effektive retsmidler*) sammenholdt med EMRK artikel 3 (*forbud mod tortur*), særligt når asylansøgningen er den pågældendes første.

Arras m.fl. mod Italien (dom af 14. februar 2012). Klagerne var tidligere bankansatte, som havde særlig fordelagtige pensionsrettigheder. Som følge af flere pensionsreformer blev deres rettigheder

ændret, så de modtog mindre i pension. Personer i tilsvarende situation havde indbragt sagen for de nationale domstole, som gav dem medhold. Klagerne indledte derefter en retssag i forventning om, at retspraksis også ville være gældende i deres sag. Efter at klagerne havde fået medhold i 1. og 2. instans, blev der indført en ny lov med tilbagevirkende kraft, som betød, at klagerne ikke længere havde ret til den fordelagtige pensionsordning, og klagerne tabte herefter sagen. Domstolen fandt under henvisning til sin egen praksis, at staten ikke er forhindret i at regulere med tilbagevirkende kraft, men at lovgiver ikke kan regulere udfaldet af en konkret og aktuel retstvist. Domstolen fandt herefter, at staten, som ikke var part i sagen, havde favoriseret den ene af parterne i en aktuel konkret retstvist ved at vedtage lovforslaget med tilbagevirkende kraft. Der var dermed sket brud på EMRK artikel 6 (*ret til retfærdig rettergang*).

Romet mod Nederlandene (dom af 14. februar 2012). Klager meldte i 1995 sit kørekort stjålet og anmodede i 1997 om at få udstedt et nyt. I mellemtiden var der i klagers navn indregistreret over 1700 køretøjer, hvor klager hæftede for registreringsafgiften. I 2004 blev registreringerne i klagers navn annulleret af myndighederne, men registreringsafgifterne bestod fortsat. Domstolen fandt, at den manglende mulighed for at spærre kørekortet, så det ikke kunne fungere som identifikation, og dermed forhindre identitetstyveri, var et brud på EMRK artikel 8 (*ret til respekt for privatliv*).

Axel Springer AG mod Tyskland (afgørelse af 7. februar 2012). Klager var et selskab, som udgav en landsdækkende avis. Avisen havde bragt to artikler om en kendt skuespiller, som var blevet anholdt og siden dømt for besiddelse af kokain til oktoberfest i München. Artiklerne blev efterfølgende omfattet af et fagedforbud. Klager blev ved de nationale domstole dømt for krænkelse af skuespillerens privatliv og idømt en bøde. Domstolen understregede, at omtale af en straffesag kan være i offentlighedens interesse, at skuespilleren var kendt, at oplysningerne var blevet bekræftet af anklagemyndigheden, og at der ikke var påvist nogen skadevirkning af artiklerne. Domstolen lagde endvidere vægt på, at artiklerne alene omhandlede selve anholdelsen og retssagens udfald og ikke kommenterede skuespillerens privatliv i øvrigt. Klager havde på den baggrund været i god tro ved at gengive oplysningerne. Domstolen fandt, at der var sket en krænkelse af EMRK artikel 10 (*ytringsfrihed*).

Vejdeland m.fl. mod Sverige (dom af 9. februar 2012). Klagerne havde på et svensk gymnasium omdelt og ophængt løbesedler med nedsættende kommentarer om homoseksuelle, og blev af de nationale domstole idømt hhv. bøder og betinget frihedsstraf for nedværdigende udtalelser mod en national eller etnisk gruppe. Domstolen fandt, at løbesedlerne, på trods af at de ikke direkte opfordrede til vold, indeholdt alvorlige og fordomsfulde anklager. Domstolen lagde vægt på, at løbesedlerne var unødigt krænkende, at de var blevet påtvunget eleverne, at eleverne var i en let påvirkelig og følsom alder, og at løbesedlerne var omdelt på et gymnasium, hvortil klagerne ikke havde fri adgang. På den baggrund fandt Domstolen, at de idømte domme var passende og nødvendige i et demokratisk samfund for at beskytte andres rygte og rettigheder. Der forelå derfor ikke et brud på EMRK artikel 10 (*ytringsfrihed*).

Gașior mod Polen (dom af 21. februar 2012). Klagers svigersøn var entreprenør og byggede en villa for en kendt polsk politiker. Klager sendte to breve til polsk TV med beskyldninger om, at politikerens havde nægtet at betale for byggeriet. De nationale domstole dømte klager for injurier med krav om, at klager skulle offentliggøre en skriftlig undskyldning. Svigersønnen tabte efterfølgende sin sag om betaling for byggeriet, da dette var behæftet med mangler. Domstolen fandt, at klagers breve havde indeholdt alvorlige beskyldninger, som krævede faktiske beviser. På trods af en videre margen til at kritisere politikere, skulle disse stadig have mulighed for at forsvare sig mod sådanne anklager. Domstolen fandt, at der var overensstemmelse mellem den idømte straf og det forfulgte formål. Der var derfor ikke sket brud på EMRK artikel 10 (*ytringsfrihed*).